

Kungl. Maj:ts tal

på rikssalen vid riksdagens öppnande den 16 januari 1918.

Gode Herrar och Svenske Män!

Jag hälsar eder välkomna till Edert viktiga och ansvarsfulla värv. När Sveriges Riksdag nu åter samlas, har det stora världskriget nått långt in på sitt fjärde år. Hela mänskligheten lider under dess förödande verkningar, och de drabba även vårt land tyngre än någonsin. Konung och folk behöva i sanning endräktigt uppbjuda alla krafter för att föra Sverige igenom de ständigt växande prövningarna.

En grundval för dessa strävanden är den neutralitet, som Jag vid krigets början tillkännagivit och sedan dess upprätthållit. Jag är alltjämt besluten att med fasthet hävda vår opartiskt neutrala ställning och söka bevara vårt vänskapliga förhållande åt alla sidor.

Jag fortsätter även Mina bemödanden att tillsammans med andra neutrala makter, i främsta rummet våra skandinaviska grannländer, förbereda det arbete, som, när kriget en gång slutar, måste upptagas för att grundlägga en varaktig fred och skapa en rättsordning mellan staterna, ägnad att trygga allas rätt och livsintressen.

Såsom ett led i Mina strävanden för enighet och samverkan i Norden beslöt Jag i slutet av förra året att för första gången efter unionens upplösning avlägga ett besök i Norge. Det har varit Mig kärt att finna, att detta Mitt steg hälsats med glädje och tillfredsställelse på alla håll i vårt land. Vid Mitt möte med Norges och Danmarks Konungar i den norska huvudstaden har det nordiska samarbetet blivit befäst och utvidgat.

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 1 saml.

Vårt gamla broderland Finland har förklarat sig såsom självständig stat. Sverige har sökt att på allt sätt främja Finlands sak och så snart förhållandena det medgivit med glädje erkänt dess självständighet. Det är Min varma förhoppning, att det fria Finland skall med oss och de övriga skandinaviska rikena enas i gemensamt arbete för fred och framåtskridande.

Jag hoppas även, att Finlands självständighet skall underlätta en för Sverige tillfredsställande lösning av Ålandsfrågan. Åtgärder för beredande av en sådan lösning äro av Mig vidtagna.

Krigstidens erfarenheter inskräpa nödvändigheten av fullt samförstånd mellan regering och folk i de stora utrikespolitiska frågorna. Det är Min avsikt att förtroendefullt samarbeta med Eder i dessa angelägenheter, och Jag kommer att av Eder äska särskilda deputerade att med Mig överlägga.

Fortfarande äro vissa militära anstalter behövlige för tryggnad av vår neutralitet. Dessa åtgärder hava dock kunnat avsevärt begränsas och, därest krigsläget sådant medgiver, skola ytterligare begränsningar ske.

Den genom kriget minskade världsproduktionen och de krigförandes ömsesidiga avspärrningsåtgärder hava till ytterlighet försvårat vår tillförsel och vårt handelsutbyte med främmande länder. Jag gör de allvarligaste bemödanden att övervinna dessa svårigheter. Vissa begränsade handelsavtal hava avslutats, och förhandlingar äro inledda i syfte att möjliggöra ett återupptagande av svensk handel över världshaven på villkor, som överensstämja med vår självständighet och vår neutralitet.

Främst måste vi dock lita till egna tillgångar.

För att planmässigt uppdriva Sveriges produktion av livsförnödenheter pågå förarbeten, som torde föranleda förslag till Eder. Våra förråd för detta konsumtionsår äro ytterst knappa. De måste användas med strängaste omtanke och sparsamhet, om vårt folk skall kunna nödortfött försörjas.

Jag riktar till allt Sveriges folk en allvarlig vädjan att stödja statens organ i deras arbete för tillvaratagande och rättvis fördelning av de förnödenheter, av vilka vårt livsuppehälle beror, och i deras åtgärder mot dem, som ockra på bristen och dyrtiden.

De alltjämt fortgående prisstegringarna kräva utomordentliga åtgärder från statens sida. Jag ämnar av Eder äska mycket stora anslag till prisregleringar, till lindring av de mindre bemedlades levnadsvillkor

och till krigstidstillägg och krigstidshjälp för statstjänare och pensions-tagare.

Därjämte är det Min avsikt att för stora grupper av statstjänstemän föreslå fullständiga lönerogleringar eller tillfälliga löneförbättringar.

Den hårda tid vi genomleva manar oss att stärka vårt folk även genom vidgad politisk medborgarrätt och vidsynt socialt reformarbete.

Förslag om politisk rösträtt för Sveriges kvinnor skall föreläggas Eder, likaså förslag om lika kommunal rösträtt för alla, som betala skatt till kommunen jämte därmed sammanhängande ändringar i kommunalförfattningarna. Utredning pågår om lindringar i vissa bestämmelser, som nu begränsa den politiska rösträtten, och det är Min förhoppning att även härom kunna framlägga förslag till Eder.

Ny lagstiftning angående fattigvården samt ny vattenrättslagstiftning äro under utarbetande för att underställas Eder prövning. Det är Min avsikt att framlägga förslag till lag om rätt för brukare av vissa områden till deras inlösen.

På straffrättens område ämnar Jag föreslå Eder åtskilliga reformer, främst rörande villkorlig straffdom och villkorlig frigivning samt borttagande av straffpåföljden förlust av medborgerligt förtroende. Förslag till lag om kostnadsfri rättegång för obemedlade skall likaledes framläggas.

I samband med en revision i vissa delar av kristidslagstiftningen äro skärpta bestämmelser till förekommande av oskäligen prisdrygning under öfvervägande.

I haven vidare att vänta förslag till en planmässig organisation av praktiska ungdomsskolor samt till förbättringar i ålderdoms- och invaliditetsförsäkringen.

Nya åtgärder för främjande av kolonisationen i Norrland förberedas, och Jag hoppas kunna förelägga Eder förslag i detta syfte.

Betydande anslag skola av Eder äskas till statsjärnvägarnas fortsatta utveckling, till telefonväsendet samt till statens vattenkraftsverk.

Förslaget till statsreglering är i vissa avseenden uppgjort efter nya grunder. Åtgärder äro vidtagna för avveckling av förskottsväsendet, och samtliga av kristiden föranledda utgifter äro täckta med influtna eller beräknade statsinkomster.

En extra inkomst- och förmögenhetsskatt blir även för nästa år behöflig, men Jag ämnar föreslå Eder att därifrån fritaga vissa lägre inkomstgrupper.

De affärsdrivande verkens starkt stegrade omkostnader kräva avsevärda taxeförhöjningar, för att avkastningen skall motsvara det i dem nedlagda kapitalet. Förslag om förhöjda postavgifter skola föreläggas Eder, och motsvarande höjningar inom telegraf- och telefonväsendet skola underställas Edert yttrande.

Nedkallande Guds välsignelse över Eder och Edra arbeten förklarar Jag detta riksmöte öppnat och förbliver Eder, Gode Herrar och Svenske Män, med all Kunglig nåd och ynnest städse välbevågen.
